

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Економіка сільських територій»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	051 Економіка
Тип і назва освітньої програми	освітньо-професійна програма Економіка місцевого розвитку
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Загальна кількість годин – 90 год. Кількість кредитів – 3,0 Лекції -16 год. Практичні -14 год Самостійна робота – 60 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут кафедра	ННІ інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника(ів)	Медвідь Вікторія Юріївна, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор, ауд. 420 (навчальний корпус 4) e-mail viktoriia.medvid@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/medvid-viktoriya-yuriyivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Економіка місцевого розвитку
Компетентності	загальні: ЗК 2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. спеціальні (фахові): СК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси. СК 7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання. СК 8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень. СК 10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем. СК 13. Здатність здійснювати еколого-економічну оцінку сталого розвитку території на основі відповідних індикаторів та розробляти методичний інструментарій для економічного обґрунтування оптимальних напрямків соціально-економічного розвитку сільських територій.
Результати навчання	ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності. ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

	ПРН 12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики. ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень. ПРН 17. Здійснювати еколого-економічну оцінку сталого розвитку території на основі відповідних індикаторів та розробляти методичний інструментарій для економічного обґрунтування оптимальних напрямків соціально-економічного розвитку сільських територій.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Вивчення дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: соціальна свідомість, емпатія, емоційний інтелект, міжособистісні комунікації, здатність логічно й системно мислити, працювати в команді, креативно мислити тощо.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
поглиблення знань та навиків щодо аналізу сучасного стану соціально-економічного розвитку сільських територій, виявлення диспропорцій у розвитку їхньої елементної бази та розробка заходів з їх подолання та сталого розвитку.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Вступ до курсу «Економіка розвитку сільських територій» Тема 2. Трудові ресурси села Тема 3. Розвиток соціальної сфери села Тема 4. Економічна база розвитку сільських територій України Тема 5. Розвиток малих форм господарювання на селі та несільськогосподарських видів діяльності Тема 6. Кооперативні формування у сільській місцевості: поняття, види, функції. Тема 7. Розвиток сільського зеленого туризму. Тема 8. Діагностика еколого-економічного стану сільських територій	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ	
1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи: <i>лекція, розповідь-пояснення; бесіда;</i> наочні методи: <i>ілюстрування; демонстрування;</i> практичні методи: <i>робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді;</i> 2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності методи формування пізнавальних інтересів: <i>створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.</i> 3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи: <i>дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, «Мозковий штурм», кейс метод, комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.</i> 4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю: <i>опитування, бесіда, доповідь;</i> методи письмового контролю: <i>самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.</i> методи самоконтролю: <i>самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.</i>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

	Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyyaproporyadok22.pdf
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyyaproocinyuvannya2023.pdf
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Основні:	
1. Стратегічні напрями сталого розвитку сільських територій на період до 2030 року / [Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Булавка О.Г. та ін.]; за ред. Ю.О. Лупенка. К. : ННЦ ІАЕ, 2020. 60 с.	
2. Лазарева О. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій : навч. посіб. / О. В. Лазарева. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 128 с.	
3. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: корисні поради та кращі практики: посібн. для місцевої влади та бізнесу. URL: MER_2021_WEB.pdf	
4. Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування: практич.	

посіб. URL: <http://surl.li/mwukb>.

5 Корінець Р. Сільський розвиток: посіб. для фахівців з аграрного та сільського розвитку територіальних громад. URL: <http://surl.li/ljrsj>

Допоміжні:

1. Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади / За заг. ред. доктора наук з державного управління, професора, Заслуженого юриста України В. М. Олуйка; Програма Ради Європи «Децентралізація і територіальна консолідація в Україні». – Київ: Ваіте, 2017. 432 с.

2. Бізнес-модель розвитку сільських територій України / В. Чемерис, В. Душка, В. Максим та ін. Agricultural and Resource Economics. 2019. Т. 5. Вип. 1. С. 154-176.

3. Горлачук В.В., Кузьменко О.Б., Яремко Ю.І., Лазарева О.В. та ін. Розвиток сільських територій : монографія / за ред. В.В. Горлачука. Миколаїв : Іліон, 2015. 382 с.

4. Шебештьєн Є. Складові розвитку сільських територій. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. Випуск 35/2022. URL: [686-Article Text-1249-1-10-20230203.pdf](https://doi.org/10.26664/266510-Текст-статті-614963-1-10-20221102.pdf)

5. Газуда Л.М., Готра В.В. Напрями розвитку сільських територій України в сучасних умовах. Науковий вісник Ужгородського Університету 2022. URL: [266510-Текст статті-614963-1-10-20221102.pdf](https://doi.org/10.26664/266510-Текст-статті-614963-1-10-20221102.pdf)

6. Готра В.В. Вплив процесу децентралізації на розвиток сільських територій. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2021. Вип. 1. С. 30-37.

7. Про планування територіальної інфраструктури сільської місцевості// Проект Закону України. URL: <http://www.google.com.ua/url?url=http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/w>

Інформаційні ресурси:

1. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

2. Портал «ПроРозвиток». URL: [Про розвиток – Інструменти економічного розвитку територій \(prorozvytok.com\)](http://prorozvytok.com)

3. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/>

4. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Мережа аналітичних центрів України. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.intellect.org.ua>

7. Розвиток сільських територій і угода з ЄС. URL: <https://eu-agreement.ed-era.com/b7/p4>.

8. Мертві села України: рейтинг регіонів за кількістю вимираючих сіл. URL: <https://zemliak.com/reityngy/1389-mertvi-sela-ukrajini-reyting-regioniv-za-kilkistyu-vimirayuchih-sil-spiski>

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, протокол від 03 вересня 2024 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти денної форми навчання				Разом
	Опитування (участь в дискусії)	Виконання вправ на практичних заняттях	Тести	Виконання завдань СР	
Тема 1. Вступ до курсу «Економіка розвитку сільських територій»	4	2	2	2	10
Тема 2. Трудові ресурси села	4	2	2	2	10
Тема 3. Розвиток соціальної сфери села	4	2	2	2	10
Тема 4. Економічна база розвитку сільських територій України	4	2	2	2	10
Тема 5. Розвиток малих форм господарювання на селі та несільськогосподарських видів діяльності	4	2	2	2	10
Тема 6. Кооперативні формування у сільській місцевості: поняття, види, функції.	4	2	2	2	10
Тема 7. Розвиток сільського зеленого туризму.	4	2	2	2	10
Тема 8. Діагностика еколого-економічного стану сільських територій	4	2	2	2	10
<i>Екзамен</i>	20				20
Разом	32	16	16	16	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- виконання вправ на практичних заняттях:

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті	2

Достатній	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки. Висока активність на занятті.	1,5
Середній	Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Висока активність на занятті.	1
Низький	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Незначна активність або пасивна поведінка на занятті.	0,5
Незадовільний	Відповіді невірні. Пасивна поведінка на занятті.	0

- розв'язування тестів:

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Кількість правильних відповідей на тестові завдання	Кількість балів
Високий	вірні понад 90% відповідей	2
Достатній	80-90% відповідей вірні	1,5
Середній	70-79% відповідей вірні	1
Низький	60-69% відповідей вірні	0,5
Незадовільний	Понад 40% відповідей невірні	0

- Опитування (участь в дискусії):

Рівень опанування	Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Демонструє глибоке розуміння економічних, соціальних та екологічних аспектів розвитку сільських територій. Відповіді чіткі, обґрунтовані, містять приклади та аналіз, залучаючи знання з усіх тем. Активно бере участь в обговоренні, пропонує оригінальні ідеї, що стосуються, наприклад, розвитку малих форм господарювання чи сільського зеленого туризму. Ефективно працює в команді, проявляє лідерські якості, сприяючи досягненню спільної мети. Демонструє високий рівень комунікативних навичок: вміє слухати та аргументувати свою позицію. Виявляє ініціативу та креативність у вирішенні проблем, наприклад, при діагностиці еколого-економічного стану села.	4,0
Достатній	Розуміє основні принципи економіки розвитку сільських територій. Відповіді здебільшого правильні, але можуть бути недостатньо обґрунтованими або потребувати уточнення. Бере участь в обговоренні, але не завжди проявляє активність. Працюючи в команді, може відчувати труднощі у взаємодії з іншими учасниками. Має базові комунікативні навички, але може відчувати деякі труднощі у спілкуванні. Виявляє старанність, але не завжди проявляє креативність у вирішенні завдань, пов'язаних із трудовими ресурсами чи соціальною сферою села.	3,5
Середній	Має фрагментарні знання про економіку розвитку сільських територій; допускає помилки в трактуванні понять, особливо щодо кооперативних формувань або несільськогосподарських видів діяльності. Відповіді містять помилки та неточності, що потребують уточнення. Бере участь в обговоренні формально, не завжди розуміє суть питання. Працюючи в команді, може бути неефективним, може конфліктувати з іншими учасниками. Комунікативні навички розвинені слабо, відчуває труднощі у встановленні контакту. Не проявляє ініціативи та креативності.	3,0
Низький	Знання про економіку розвитку сільських територій поверхневі та фрагментарні. Відповіді мають значні помилки, що унеможливають оцінювання. Уникає участі в обговоренні, не виявляє зацікавленості. Не може працювати в команді, порушує правила та етику поведінки. Комунікативні навички практично відсутні. Не здатний аналізувати ситуацію та приймати рішення	2,5

	щодо економічної бази села.	
Незадовільний	Не володіє базовими знаннями з дисципліни. Відповіді відсутні або повністю невірні. Відмовляється від участі в роботі, демонструє негативне ставлення до навчання. Не здатний до співпраці та комунікації. Не виявляє жодної зацікавленості до предмету.	0,0

-виконання завдань самостійної роботи:

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань	Кількість балів
Високий	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття.	2
Достатній	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки.	1,5
Середній	Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні.	1
Низький	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу.	0,5
Незадовільний	Відповіді невірні.	0

-екзамен:

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань	Кількість балів
Високий	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття.	18-20
Достатній	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки.	15-17
Середній	Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні.	10-14
Низький	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу.	5-9
Незадовільний	Відповіді невірні.	0-4

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – **екзамен.**